

ALOBAIDI ÜGYVÉDI IRODA
DR. ALOBAIDI JAKAB - ÜGYVÉD

Magyarország Alkotmánybírósága

részére

A Fővárosi Törvényszék útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 2 9 1 - 0 / 2022	
Érkezett: 2022 MÁJ 30.	
Példány: 1	Kezelőiroda: [REDACTED]
Melléklet: 6 + BÍRÓSÁGI AKTA	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED]

[REDACTED] 1. sz. mellékleteként csatolt meghatalmazással
igazolt jogi képviselőm – az Alobaidi Ügyvédi Iroda [REDACTED]
[REDACTED] – útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény
(továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz

indítványt terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-ában biztosított hatáskörében eljárva a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.254/2020/7. számú másodfokú ítéletének, valamint a Kúria Bhar.I.1202/2021/6. számú harmadfokú ítéletének alaptörvény-ellenességét, tekintettel arra, hogy sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1)-(2) bekezdéseit (tisztességes eljáráshoz való jog, ártatlanság védelme), és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Kérem továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel hívja fel a bíróságot a Kúria Bhar.I.1202/2021/6. számú jogerős ítélete

végrehajtásának felfüggesztésére, illetve ennek hiányában az Abtv 53. § (4) bekezdése alapján a határozat végrehajtását maga függessze fel.

Az Ügyrend 56. §-ban foglalt rendelkezésekre figyelemmel az Indítványozó nyilatkozik, hogy személyes adatai közléséhez, és a nyilvánosságra hozatalhoz nem járul hozzá.

I.

Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Budapesti Nyomozó Ügyészség a Nyom. 487/217. szám alatt, 2019. február 25. napján benyújtott, 2019. január 7. napján kelt vádiratában az Indítványozót 2 rendbeli, a Btk. 295. § (1) bekezdésébe ütköző vesztegetés hatósági eljárásban büntettével vádolta.

A Fővárosi Törvényszék a 2020. október 15. napján kihirdetett 25.B.254/2019/47. számú ítéletével (2. sz. melléklet) az Indítványozót az ellene emelt vád alól felmentette. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült bünyügyi költséget az állam viseli.

A kihirdetett ítélet ellen az ügyészség Indítványozó terhére a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést. Indítványozó a jogorvoslati határidőn belül fellebbezést nem terjesztett elő.

A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2021. június 1. napján tartott nyilvános ülésen hozott 25.B.254/2019/47. számú ítéletében (3. sz. melléklet) Indítványozót bűnösnek mondta ki 2 rendbeli vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban büntettében [Btk. 295. § (1) bekezdés], ezért őt halmazati büntetésül 1 év szabadságvesztésre és 5 év ügyvédi foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg, annak végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. Az Ítéltábla továbbá 300.000 forintra vagyonek Kobzást rendelt el. Kötelezte Indítványozót 247.828 forint bünyügyi költség megfizetésére.

A másodfokú ítéletet az ügyész a nyilvános ülésen tudomásul vette, a jelenlévő védő fellebbezést jelentett be elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett. A nyilvános ülésen jelen nem lévő Indítványozó a másodfokú határozat kézbesítését követően – a törvényes határidőn belül – fellebbezést (4. sz. melléklet) nyújtott be elsősorban felmentésért, másodsorban enyhítésért; fellebbezésében indítványozta annak nyilvános ülésen történő elbírálását.

A Legfőbb Ügyészség Bf.1067/2021/2. számú átiratában a fellebbezést nem tartotta alaposnak. Indítványozta, hogy a Kúria a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 211. §-a (7) bekezdésére figyelemmel, a (2) bekezdésének II. fordulata alapján tanácsulésen eljárva, a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.254/2020/7. számú másodfokú ítéletét hagyja helyben.

A Kúria a másodfellebbezést a Be. 621. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el. A Bhar.I.1202/2021/6. számú végzésében (5. *szerint* melléklet) a vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban büntette miatt Indítványozó ellen indult büntetőügyben a vádlott és védője által benyújtott másodfellebbezéseket elbírálv a Kúria a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.254/2020/7. számú ítéletét helybenhagyta.

b) *A jogorvoslati lehetőségek kimerítése*

Az Abtv. 27. § b) pontja szerinti, rendes jogorvoslati lehetőségeit Indítványozó már kimerítette. A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdése értelmében fellebbezésnek helye nincs. Az ügyben az Indítványozó felülvizsgálati kérelmet nem terjesztett elő, ugyanis a Be. 650. § (1) bekezdésének kizáró és 649. § (2) bekezdésének korlátozó szabályaira figyelemmel jelen ügyben felülvizsgálati eljárás nem kezdeményezhető.

c) *Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje*

A harmadfokú (jogerős) határozatot 2022. március 20. napján kézbesítették Indítványozó védője részére. Ennek alapján alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1), (4) bekezdései, valamint az Ügyrend 28. § (1)-(2) bekezdései szerint határidőben előterjesztettnek tekintendő.

d) *Az indítványozó érintettségének bemutatása*

Indítványozó az Abtv. 27. § harmadik fordulatóban megkövetelt, közvetlen és aktuális az ügyben való személyes érintettsége fennáll, ugyanis a sérelmezett eljárásban vádlott volt.

e) *Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés*

Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Abtv. 29. §-ában foglalt két feltétel tehát vagylagos, jelen esetben azonban mindkét feltétel teljesül. A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség az a tisztességes eljáráshoz

való jogból levezethető indokolási kötelezettség megsértéséből adódik, vagyis **abból, hogy a sérelmezett ítéletek ténybeli és jogi megalapozottságát az indokolások egyáltalán nem demonstrálják.** Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés pedig az, hogy az „életszerűsége” való hivatkozás alapul szolgálhat-e a büntetőjogi felelősség megállapításánál a bizonyosság pótlására az ártatlanság vélelmének megsértése nélkül egy jogállamban.

II.

Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése: „Magyarország független, demokratikus jogállam.”

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése: „Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.”

b) A megsemmisíteni kért bírói döntések alaptörvény-ellenességének indokolása

- Tények

1. A Budapesti Nyomozó Ügyészség a Nyom. 487/217. szám alatt, 2019. február 25. napján benyújtott, 2019. január 7. napján kelt vádiratában az Indítványozót 2 rendbeli, a Btk. 295. § (1) bekezdésébe ütköző vesztegetés hatósági eljárásban büntetvével vádolta.

2. A Fővárosi Törvényszék a 2020. október 15. napján kihirdetett 25.B.254/2019/47. számú ítéletével az Indítványozót az ellene emelt vád alól felmentette. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli. Az eljárás során bíróság elutasította az Indítványozó által az előkészítő ülésen előterjesztett bizonyítási indítványok közül egy tanúnyomozati kihallgatási jegyzőkönyvének írásszakértővel való megvizsgáltatását, az alapügyben szakvéleményt adó pszichológus szakértő tanúkénti kihallgatását, az egyik tanú elkövetéskori

nevelőjének a tanúkenti kihallgatását, valamint további négy személynek a tanúkenti kihallgatására irányuló indítványát.

3. A Fővárosi Törvényszék ítéletében rögzítette, hogy amikor a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyesével és összességében is számba vette, illetve a terhelő, valamint a mentő tartalmú bizonyítékokat egymással összevetette, azzal a helyzettel szembesült, hogy az ügyben felmerülő közvetlen bizonyítékok, a két tanú terhelő vallomása, valamint az azokon alapuló ténybeli, illetve logikai következtetések alapján egyébként életszerű következtetést lehetne levonni arra nézve, hogy a vádbeli bűncselekmény megvalósult. Azonban pont a tanúk, vallomásai között **olyan alapvetőnek tekinthető – és lényegében majd minden egyes, a cselekmény megvalósulása szempontjából releváns, éppen ezért szükségszerűen vizsgálendő és az ügy érdemi megítélésére következtetési alapot nyújtani tudó részletre kiterjedő – ellentmondás áll fenn,** hogy azokra bűnösség kimondásnak lehet alapítható.

4. A Fővárosi Törvényszék ítéletében kihangsúlyozta, hogy a büntetőeljárás egyik alapelve, hogy bármely vádlott bűnösségének kimondása vagy közvetlen bizonyítékokon, vagy olyan közvetett bizonyítékokon alapulhat, amelyek egymással teljesen zárt logikai láncolatot alkotnak. A jelen büntetőügyben közvetlen bizonyítékok, csak a két tanú vallomásai azok, amelyek szemben állnak a terhelt Indítványozó tagadásával, és amelyeken –mint a cselekmény közvetlen tanúinak a vallomásán –alapul a vele szemben emelt vád. Ezen bizonyíték – tehát a két tanú vallomása – kapcsán ugyanakkor nem lehetséges figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, hogy a tanúknak a büntetőeljárás három egymást követő szakaszában – az alapügynek a nyomozása során (nyomozati iratok 26-27. és 75-76. oldalak), majd a nyomozó ügyészség előtt (nyomozati iratok 241-243. és 249-251. oldalak), végül pedig a tárgyaláson (23. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv) – **nem volt lényegében két azonos tartalmú vallomása, ennek megfelelően vallomásaik az egyes – az ügy érdemének eldöntése szempontjából releváns – konkrét részletek tekintetében nemcsak egymástól, hanem éppen úgy még saját maguknak az eljárás más szakaszában tett vallomásaitól is gyökeresen eltértek.** Ezen ellentmondások figyelembevételével a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy nem lehetséges az Indítványozó bűnösségének a kimondása egy olyan esetben, ahol az őt terhelő tanúk vallomásának a tartalma között folyamatosan eltérések vannak. „A bíróságnak ugyanis akkor, amikor egy vádlott büntetőjogi felelősségéről dönt, magának is nagy felelőssége van abban, hogy ne kerülhessen sor olyan terhelt bűnösségének a

kimondására – még akkor sem, hogy ha egyébként valószínű, hogy a bűncselekményt elkövette –, akinek a kapcsán fennállnak olyan körülmények, melyek kételyt ébreszthetnek a terhelő vallomások hitelessége iránt. Ennek az oka pedig épp abban keresendő, hogy egy büntetőeljárásban a bűnösség megállapításához a bizonyosságnak nem a „valószínűség”, hanem a „kétséget kizáróság” szintjén kell fennállnia, melyhez hozzátartozik az is, hogy a vádlottat terhelő tanúk két, lényegében öt perces dialógus igen hétköznapi – egyáltalán nem összetett – részleteit legalább nagyrészt egymással azonosan adják elő, amibe viszont nem férhet bele az, ha majd minden részlet tekintetében eltérő vallomásokat tesznek.” [elsőfokú ítélet 7. oldal]

5. A fentieket mérlegelve jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy ésszerű indokokkal nem megmagyarázható az ellentmondás, ami a két –vádlottat terhelő – tanú vallomásaival összefüggésben mutatkozott meg, mint ahogyan nem magyarázható az a körülmény sem, hogy milyen okból nem képes két mentálisan nem beteg személy két rövid dialógus pontos tartalmát még csak megközelítőleg sem azonosan elmesélni. **Ezen ellentmondások figyelembevételével az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy nem lehetséges a vádlott bűnösségének a kimondása egy olyan esetben, ahol az őt terhelő – más jelenlévők hiányában vele szemben az egyedüli közvetlen bizonyítékul szolgáló – tanúk vallomásainak a tartalma között folyamatosan ennyire alapvető és lényegi eltérések vannak.**

6. Az elsőfokú bíróság arra is kitért indokolásában, hogy bár merülhetnének fel logikai érvek és lennének értékelhetőek akként bizonyítékok, amelyből a bűnösségre is lehetne következtetést levonni, a bíróság azonban a *favor defensionis* elve alapján nem értékelhette úgy azokat, mivel az alapul szolgáló közvetlen tanúvallomások hitelessége kapcsán **ésszerű kétely** kellett, hogy velük szemben felmerüljön.

7. A kihirdetett ítélet ellen az ügyészség Indítványozó terhére a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést. Indítványozó a jogorvoslati határidőn belül fellebbezést nem terjesztett elő.

8. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2021. június 1. napján tartott nyilvános ülésen Indítványozót bűnösnek mondta ki 2 rendbeli vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban büntetében [Btk. 295. § (1) bekezdés], ezért őt halmazati büntetésül 1 év szabadságvesztésre és 5 év ügyvédi foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg, annak végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. Az Ítéltábla továbbá 300.000 forintra vagyonelkobzást rendelt el. Kötelezte Indítványozót 247.828 forint bünygyi költség megfizetésére.

9. Az Ítéltábla a Be. 590. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A másodfokú felülbírálat kiterjedt az eljárási szabályok megtartásának, az ítélet megalapozottságának, a felmentésre vonatkozó rendelkezés, valamint az indokolás helyességének vizsgálatára is [Be. 590. § (2) bekezdés]. Az Ítéltábla megállapította, hogy elsőfokú bírósági eljárásban nem történt olyan abszolút eljárási szabálysértés, amely a felülbírálat tárgyát képező ügydöntő határozat – a Be. 608. § (1) bekezdés b), c), d) és f) pontjai szerinti – hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indokolná. Az Ítéltábla megállapította azt is, hogy a törvényszék a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott relatív eljárási szabálysértést sem valósított meg. A tárgyaláson a vádlott és a védő a törvényes jogait gyakorolhatták, a törvényszék a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket betartotta, indokolási kötelezettségének eleget tett [Be. 609. § (2) bekezdés a), b) és d) pont].

10. Az Ítéltábla szerint a törvényszék okszerűen utasította el az Indítványozó javára előterjesztett bizonyítási indítványokat, és megállapította, hogy bizonyítás felvételére az Ítéltábla eljárásában sincs ok. Az Ítéltábla egyetértett a fellebbviteli ügyészség álláspontjával a tekintetben, hogy az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontjában írt okból **részben megalapozatlan, mivel a törvényszék a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett**: „A hitelt érdemlőség körében a törvényszék helyesen vizsgálta e tanúvallomások egészét, azonban a bizonyítékok értékelésekor észszerűtlenül és tévesen tulajdonított jelentőséget az ügy elbírálása szempontjából lényegtelen részleteknek.” [33. bekezdés]

11. Az Ítéltábla arra a következtetésre jutott, hogy a cselekménytől az első tanúkihallgatásig, illetve az eljárás során történt további kihallgatások között eltelt idő, a tanúk személyes

képességei, magyarázatot adhatnak a vallomásaikban feltárt eltérésekre. Ezért alaptalan a törvényszéknek az a megállapítása, hogy észszerű indokokkal nem magyarázható a tanúk vallomásaiban feltárt számos ellentmondás. Az Ítéltábla szerint az elsőfokú ítélet a tanúvallomások hitelességének vizsgálata során túlnyomórészt lényegtelen részleteknek tulajdonított jelentőséget, majd észszerűtlenül és logikailag hibásan vetette el a terhelő vallomásukat, és ennek eredményeként tévesen következtetett arra, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg a bűncselekmény elkövetése. Az ítéltábla – a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja szerint eljárva – ténybeli következtetés alapján a törvényszék által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapított meg.

12. A másodfokú ítéletet az ügyész a nyilvános ülésen tudomásul vette, a jelenlévő védő fellebbezést jelentett be elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett. A nyilvános ülésen jelen nem lévő Indítványozó a másodfokú határozat kézbesítését követően – a törvényes határidőn belül – fellebbezést nyújtott be elsősorban felmentésért, másodsorban enyhítésért; fellebbezésében indítványozta annak nyilvános ülésen történő elbírálását.

13. Indítványozó védője a fellebbezésben előadta, hogy a Fővárosi Ítéltábla megsértette a Be. bizonyítékok felülmérlegelésére vonatkozó tilalmát és kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet nem volt részben sem megalapozatlan. Indítványozó védője részletekbe menően kifejtette, hogy miért következtetett helyesen az elsőfokú bíróság arra, hogy a tanúk vallomásaiból a bűnösségre ítéleti bizonyossággal nem lehet következtetni, bizonyosság hiányában pedig nem lehet senkit sem elítélni. Indítványozó védőjének álláspontja szerint egy vallomás hitelt érdemlőségének mérlegelése körében az életszerűség kérdésében elfoglalt bírói álláspont csak akkor lehet meggyőző, ha azt tükrözi, hogy a bíróság az objektív körülmények ismeretében elfogulatlanul foglalt állást abban a kérdésben, hogy mi az, amit az általános élettapasztalatok alátámasztanak vagy cáfolnak. A tanúk vallomásaiban mutatkozó igen részletesen kiemezett ellentmondások figyelmen kívül hagyása nem az objektív körülmények mérlegelésére, inkább szubjektív döntésre utalnak, ráadásul az életszerűség csak egy szempont lehet egy vallomás hitelt érdemlőségének megítélése során, amiből következően soha nem lehet önálló jelentősége a bizonyítékok értékelése körében. Az Ítéltábla pedig az életszerűségre hivatkozva bocsátkozott feltételezésekbe, miközben figyelmen kívül hagyott minden olyan érvet, ami az ártatlanság mellett szólt.

14. A védő másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítését indítványozta. A halmazati szabályok figyelembevételével a büntetési tételkeret felső határa az 5 évet nem éri el, az Indítványozó büntetlen előéletű, e tények alapján eltúlzott mértékű a másodfokú bíróság által kiszabott, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés, különösen arra figyelemmel, hogy az esetleges bűnösség megállapítása esetén is a cselekmény csak 1 rendbelinek minősíthető. A védő indítványozta továbbá a foglalkozástól eltiltás mellőzését, mivel – álláspontja szerint – e büntetési nem alkalmazásával az Indítványozót kétszeres joghátrány érné. Sérelmezte továbbá, hogy a másodfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy miért a kiszabható leghosszabb tartam fele része indokolt. A védő hivatkozott arra is, hogy Indítványozó az ügyvédi foglalkozás gyakorlásával biztosítja saját maga és családja megélhetését. Kifejtette, hogy a Btk. 52. § (1) bekezdése alapján a foglalkozástól eltiltás nem törvényi kötelezettség, annak mellőzésére lehetőség van, és jelen ügyben indokolatlan a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabása.

15. A Legfőbb Ügyészség Bf.1067/2021/2. számú átiratában a fellebbezést nem tartotta alaposnak. Indítványozta, hogy a Kúria a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 211. §-a (7) bekezdésére figyelemmel, a (2) bekezdésének II. fordulata alapján tanácsulésen eljárva, a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.254/2020/7. számú másodfokú ítéletét hagyja helyben.

16. A Kúria a másodfellebbezést a Be. 621. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el. A Bhar.I.1202/2021/6. számú végzésében a vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban büntette miatt Indítványozó ellen indult büntetőügyben a vádlott és védője által benyújtott másodfellebbezéseket elbírálva a Kúria a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.254/2020/7. számú ítéletét helybenhagyta.

17. A nyilvános ülésen a vádlott védője az írásban benyújtott fellebbezést változatlan tartalommal fenntartotta. Hivatkozott arra, hogy a jogalkotó szándéka nem lehetett az, hogy részletes bizonyítással lefolytatott elsőfokú eljárás eredményeként meghozott felmentő ítéletet követően a másodfokú bíróság bizonyítás nélkül, tanácsulésen, bűnösséget kimondó ítéletet

hozzon. Indítványozta, hogy a Kúria elsődlegesen a vádlottat mentse fel az ellene emelt vád alól, másodlagosan pedig az írásban benyújtott kérelmének megfelelően enyhítse az ítélőtábla által kiszabott büntetést.

18. A Kúria a védő fellebbezésének indokolásában írtakra is figyelemmel vizsgálta, hogy a másodfokú bíróság helyesen állapította-e meg azt, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan, annak kiküszöbölésére megfelelően és törvényesen került-e sor, e körben megalapozott tényállást állapított-e meg. Mivel, ha az elsőfokú ítéletben megállapított tényállástól – a törvényi előfeltételek hiányában – történt eltérés, amely a másodfokú bíróság hibás elvi kiindulásából, a felülbírált tényállás egy részének önkényes kirekesztése útján valósult meg, az éppen a másodfokú ítélet tényállásának megalapozatlanságát eredményezi.

19. **A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részbeni megalapozatlanságban szenved, mert az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett** [Be. 592. § (2) bekezdés d) pont]. A Be. 2021. január 1. napjától hatályos módosítására figyelemmel a másodfokú bíróságnak lehetősége volt a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölése során a vádlott terhére is eltérő tényállást megállapítania, e körben a felülmérlegelés tilalmát nem sértette meg. A Kúria értelmezése szerint a Be. 593. § (2) bekezdésének új szabályozása 2021. január 1. napjától azonban egyértelművé teszi, hogy a tényállás kijavításának egyik eszköze sem esik a felülmérlegelés tilalma alá az azzal szükségszerűen összefüggő bizonyítékok eltérő értékelése esetén. A Be. 593. § (2) bekezdésének 2. mondata egyértelműsíti a felülmérlegelés tilalmának kereteit, amikor kimondja, hogy a másodfokú bíróság nem értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a másodfokú bíróság által megállapított ténnyel össze nem függő, valamint a megalapozatlansággal nem érintett tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat.

20. A harmadfokú ítélet rögzíti, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított egyes tényekből helyes ténybeli következtetéssel további olyan tényeket állapított meg, amelyre alapítva eltérő tényállás megállapítására és az eltérő tényállás alapján a vádlott bűnösségének kimondására került sor. A másodfokú bíróság kizárólag ezen ténybeli következtetés alapján megállapított, eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat értékelte eltérően.

21. A Kúria ugyanakkor megállapította, hogy a másodfokú bíróság az egyébként helyesen megállapított részében megalapozatlan elsőfokú ítélet tényállásának részbeni megalapozatlanságát **nem teljesen helyes ténybeli következtetés alapján egészítette ki**, illetve helyesbítette, ezért a Kúria a Be. 619. § (3) bekezdésében meghatározott jogköre alapján – mivel a helyes tényállás az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján megállapítható, és a helytelen ténybeli következtetés ugyancsak az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján kiküszöbölhető – a másodfokú bíróság által megállapított tényállást hivatalból helyesbítette.

22. A Kúria emellett megállapította, hogy a másodfokú bíróság tényállásának a harmadfokú bíróság által történő helyesbítése nem érinti a bűncselekmény rendbeliségének megállapítását. A vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban bűncselekményének a Btk. 295. § (1) bekezdésében írt magatartását megvalósítja az, aki akár az érintett személynek, akár rá tekintettel másnak azért ígér jogtalan előnyt, hogy az érintett személy a bírósági eljárásban törvényes jogait ne gyakorolja, kötelezettségeit ne teljesítse. A Kúria által rögzített tényállásban az Indítványozó az általa ígért pénzt a két tanúnak közösen kívánta átadni a köztük lévő kapcsolatra tekintettel, ezzel azonban az volt a célja, hogy a védenccé elleni büntetőeljárásban sértetti eljárási pozícióban szereplő, tanúként kihallgatott ■■■ a tanúvallomás tételével kapcsolatos kötelezettségét megszegje. A bűncselekményt ezért a Kúria kettő rendbeliként értékelte.

- Az Alkotmánybíróság releváns gyakorlata

23. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának megfelelően csak az ítéletek alkotmányossági felülvizsgálatát végzi, nem minősül az általános hatáskörű bírósági szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának. Az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az Indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja. Önmagukban a bíróságok által előidézett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak, hiszen akkor az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. Indítványozó erre tekintettel ki kívánja hangsúlyozni, hogy jelen indítvány nem ütközik az ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának elvébe, a beadványban foglaltakat semmiképpen

nem lehet ekként értelmezni, az egyértelműen ellentétes lenne az Indítványozó előadásával és annak szándékolt tartalmával. Indítványozó **nem** egyszerűen a döntések helyességét vitatja, beadványa **nem** a tartalmi szempontú felülvizsgálatot célozza, hanem a fentiekben már jelzett és a továbbiakban részleteiben kifejtendő alkotmányjogi kontextusban.

24. Az Alkotmánybíróság döntéseiben rendszeresen hangsúlyozza, hogy „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés; Indokolás [13]–[15]} Ugyanakkor a 25/2013. (X. 4.) AB határozat szerint „[a] büntetőjogi szankciórendszer megtorló és a terhelt alkotmányos alapjogait súlyosan korlátozó jellege miatt az Alkotmánybíróság arra a felismerésre jutott, hogy a bírói döntés jogerejének tisztelete semmiképpen nem élvezhet előnyt az anyagi igazság érvényesülésével szemben azokban az esetekben, amikor a bűnügyekben ítélező bíróságok a terhelt hátrányára vétenek hibát a jogalkalmazásban, avagy a releváns tények rekonstruálásában tévednek” (Indokolás [37]).

Tisztességes eljáráshoz való jog – általános elvek

25. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése deklarálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. A „tisztességes eljárás” (*fair trial*) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint „igazságos tárgyalás”), hanem a *fair trial* olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás ’méltánytalan’ vagy ’igazságtalan’, avagy ’nem tisztességes’ [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelménye több elvet és garanciális elemet is magában foglal, így a bírósághoz fordulás jogát, a pártatlanság, valamint a jogegyenlőség követelményét, az ésszerű időn belüli eljárást, a fegyveregyenlőség elvét és a jogorvoslathoz való jogot is.

26. Tehát számos alkotmánybíróági döntés rámutatott, hogy az eljárás tisztessége olyan minőség, amely az eljárás egészének figyelembevételével ítélt meg. Az Alkotmánybíróság az erre vonatkozó döntéseiben meghatározza a tisztességes eljárás által megkövetelt általános ismérveket. Kiemelte, hogy a tisztességes eljáráshoz való joggal „szemben **nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye**” [pl. 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118 120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.; 14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 256.]

27. A tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a 21/2014. (VII. 15.) AB határozat alapján „nincs akadálya a tisztességes eljáráshoz való jogot értelmező, de már hatályon kívül helyezett alkotmánybíróági határozatok egyes elvi megállapításai felhasználásának az Alaptörvény értelmezésekor, mivel azok összhangban vannak az Alaptörvény céljával és értelmező rendelkezéseivel is” (Indokolás [50] –[60]).

28. Speciálisan a büntetőeljárás vonatkozásában az Alkotmánybíróság a gyakorlatát a 14/2004. (V. 7.) AB határozatban a következőképpen foglalta össze: „[a]z Alkotmány az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges – és az esetek többségében alkalmas – eljárásra ad jogot. A büntető igény érvényesítésének eljárási módjával, a büntetőeljárással szemben azonban alapvető követelményként jelentkezik az igazság megállapítása a bűncselekmény elkövetése, az elkövető személye és büntethetősége tekintetében. Ez alapvető feltétele annak, hogy a büntetőjogi felelősség kérdésében igazságos bírósági döntés szülessen. [...] a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. A büntetőeljárás szempontjából ezek a tételek a büntető igazságszolgáltatás történeti rendszereinek felhalmozódott tapasztalatán alapulnak. Eszerint: az igazság feltárásának az a legmegfelelőbb módja, ha az ítélezésében független és pártatlan bíróság nyilvános tárgyaláson, a bizonyítás tekintetében egyenlő jogokkal résztvevő felek aktív közreműködésével lefolytatott eljárás eredményeként, közvetlen észlelése útján szerzett bizonyítékok szabad mérlegelésével állapítja meg a büntető felelősségre vonás eldöntéséhez szükséges tényeket.” (ABH 2004, 241, 266.)

29. A tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető, az Alaptörvényben nem nevesített, de az Alkotmánybíróság által elismert részjogosítványok a fegyveregyenlőség követelménye, lásd: 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49], valamint az indokolt bírói döntéshez való jog, lásd: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28] –[34]}. E jogosítványokat az eljárási törvények több esetben külön szabályokkal megerősítik és részletszabályokkal kibontják.

30. A korlátozhatóság oldaláról közelítve vannak olyan eljárási szabályok, eljárási garanciák, amelyek sérelmét csak az alapjogot érvényre juttató eljárási „minőség” vizsgálata során lehet bevonni a vizsgálódási körbe. Itt azonban nem az esetlegesen elkövetett jogszabálysértés feltárása a cél: az eljárási szabályok sérelme nem feltétlenül jelenti azt, hogy az eljárás összességében kiegyensúlyozatlan volt. Ilyen esetben azt kell mérlegelni, hogy az állított jogsértés olyan jellegű és súlyú volt-e, amely összességében, az eljárás egészét tekintve nem volt méltányos az indítványozóra nézve, és ezért a tisztességes eljáráshoz való jog – mint a vizsgált eljárás egészére vetített alapjog – sérült.

31. Egyes, kifejezetten a tisztességes eljárás részeként tételezett részjogosítványok vagy arra visszavezethető jogosultságok [a 14/2002. (III. 20.) AB határozat szóhasználatával élve: „összetevők”, „kívánalmak” (ABH 2002, 101, 109.)] szintén abszolút jellegűek abban az értelemben, hogy megsértésük lényegében – mivel maguk is mérlegelés eredményei – automatikusan alaptörvény-ellenesség megállapítására vezet [pl. a pártatlan bírósághoz való részjogosultság sérelme, amely megállapítása esetén nem igazolható].

32. Más részjogosítványok és nevesített alapjogok korlátozása azonban nem feltétlenül jelent abszolút értelemben alaptörvény-ellenességet {pl. a tárgyalás tartásához való jog, lásd 3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [33] –[50]}. A „tisztességes eljáráshoz való jog részét képező részjogosultságok [...] korlátozására az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe foglalt, szigorú követelményeket támasztó **szükségességi-arányossági teszt** alkalmazásával lehetőség van” {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [103]}.

33. Mint arra már fentebb is utaltunk, az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) számú határozatában rögzítette, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az indokolt bírói döntéshez való jogot is. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből így levezetett indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az alkotmánybíróági következetes gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből azonban nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy **a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie** és nem minden egyes részletre {legutóbb pl. 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}.

34. Az Alkotmánybíróság az indokolt bírói döntéshez való jog tartalmát, az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára tekintettel határozta meg. Az Alkotmánybíróság kifejezetten rögzítette, hogy az általa nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint az Emberi Jogok Európai Bírósága által meghatározott jogvédelem szintje. Ennek feltétele, hogy az Alaptörvény ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés, jellemzően az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE). Mivel az EJEE 6. cikk 1. bekezdésének első mondata és az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése lényegileg azonosan határozza meg tisztességes eljárás követelményét, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt jogvédelem szintje nem lehet alacsonyabb az EJEB gyakorlata alapján megállapítható mértéknél {legutóbb pl. 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [65] –[66], 15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [42], 30/2015. (X. 15.) AB határozat, Indokolás [35]}.

35. Az EJEB álláspontja szerint – az Alkotmánybíróság kifejtett elveivel egyezően – a bírói döntés indokolásának a releváns kérdésekre kell kiterjednie úgy, hogy az érthető legyen a terhelt számára, aki ennek alapján gyakorolhatja jogorvoslati jogát. Az EJEB gyakorlata megköveteli azt is, hogy az indokolás ne legyen automatikus és sablonos {legutóbb pl. *Moreira Ferreira kontra Portugália* (2. sz.) [GC], (19867/12), 2017. július 11, 84. pont}. Az EJEB következetes gyakorlata szerint az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség követelményét. (*Tatishvili kontra Oroszország*, 1509/02.; *Grádinar kontra Moldova*, 7170/02.; *Sholokhov kontra Örményország és Moldova*, 40358/05)

36. Az EJEB több döntésében is kimondta, hogy a döntéssel szemben feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alaposággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot. Tehát nem felel meg az Egyezmény 6. Cikkében foglalt elvárásnak, ha a felülbírálati bírói fórum az alsóbb fokú bíróságnak az ügy lényegi kérdései tekintetében kifejtett érveit további vizsgálat és a vizsgálat indokainak előadása nélkül hagyja helyben. (*Helle v. Finnország*, 20772/92.; *Karakasis v. Görögország*, 38194/97.; *Boldea v. Románia*, 19997/02.; *Tacquet v. Belgium*, 926/05.; *Vojtěchová v. Szlovákia*, 59102/08.) Az EJEB követelményként támasztotta a nemzeti bíróságokkal szemben azt, hogy vizsgálják meg a panaszos által előterjesztett kérelmeket. Ez alapján pedig a konzekvens bírósági gyakorlat értelmében megállapítható az Egyezmény 6. Cikk 1. bekezdése sérelme, ha a nemzeti bíróságok ignorálják a panaszos által felvetett konkrét releváns és fontos kérdéseket (*Nechiporuk and Yonkalo v. Ukraine*). Ha a panaszos kifogásolja egy felsőbb bírói fórum előtt, hogy alsóbb bíróság döntése hiányos ténybeli vagy jogi alapon áll, úgy a felsőbb bíróság köteles maga megadni a hiányzó indokolást (*Tatishvili v. Russia*, § 62).

37. Különösen fontos kiemelni jelen ügy szempontjából az EJEB gyakorlatából az *Ajdarić v. Croatia* ügyet, melyben az EJEB a „pontos érvelés hiányát” (“the decisions reached by the domestic courts were not adequately reasoned”) kifejezetten a kétséget kizáró bizonyítottság hiányában látta. A megfelelő indokolás hiányából ugyanis levonható az a következtetés, hogy a tényállás is megalapozatlan. Az *Ajdarić* ügyben a kérelmezőt három ember megölése miatt negyven év szabadságvesztésre ítélték, de az eljáró bíróságok érdemben egyetlen tanú vallomására alapozták a döntésüket, és nem tulajdonítottak kellő súlyt a tanú

vallomásaiban rejlő nyilvánvaló ellentmondásoknak, valamint a tanú mentális problémáinak, annak ellenére, hogy erre a kérelmező kifejezetten hivatkozott.

- *Fenti elvek alkalmazása jelen ügyre*

38. A tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése érdekében a bíróságoknak tehát elsősorban döntéseik indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia, ezt pedig olyan módon kell tennie, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre mindenképpen ki kell terjednie. Éppen ezért először röviden ismertetjük, hogy a büntetőeljárás esetében az eljárási törvényből adódóan milyen indokolási kötelezettség terhelné a bíróságokat, ezt követően pedig meghatározva jelen ügy központi kérdését – vagyis, hogy részben megalapozatlan volt-e az elsőfokú ítélet – bemutatjuk, hogy ezen, az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésre vonatkozóan miért nem megfelelő az indokolás.

39. Először is ki kívánjuk hangsúlyozni, hogy a bírói indokolás legalapvetőbb funkciója, hogy az eljárásban résztvevők és a nyilvánosság számára is meggyőzően bizonyítsa az adott ítélet szakmai megalapozottságát és eloszlassa az önkényesség minden kételyét, tehát az indokolás a büntetőeljárás jogszerűségének egyik fő biztosítója. Ugyan az indokolás megfelelőségének egyik mércéje az, hogy a jogorvoslati jog gyakorlását elősegítse az érintetteknek, ez nem jelenti azt, hogy azok a bíróságok, amelyek határozatai ellen már nincs lehetőség a jogorvoslat igénybevételére, eloldhatják magukat az indokolási kötelezettség korláta alól.

40. A Be. 561. § (3) bekezdése értelmében az ügydöntő határozat indokolása tartalmazza

- a) a vádra történő utalást, a vád szerinti minősítést, szükség esetén a vádirati tényállás lényegének ismertetését,
- b) a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket, a vádlott korábbi büntetéseiire vonatkozó adatok közül azokat, amelyek a határozat meghozatalakor jelentőséggel bírtak,
- c) a bíróság által megállapított tényállást,
- d) **azoknak a bizonyítékoknak a megjelölését, amelyekre a bíróság a döntését alapozta, valamint annak rövid indokolását, hogy a bíróság a tényállás megállapításánál milyen bizonyítékokat és miért vagy miért nem fogadott el,**
- e) a bíróság által megállapított tényállás szerinti cselekmény minősítést,
- f) a határozat egyéb rendelkezéseinek és az indítványok, így különösen a bizonyítási indítványok elutasításának indokolását, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével.

g) azokat az indokokat, amelyek miatt a bíróság - a 649. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott, felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló kérdésben - eltért a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától, ide nem értve a jogegységi határozatot.

41. A büntetőügyekben elvárt indokolás tekintetében továbbra is mérvadó a 1/2007. BK vélemény, melyben a következő követelmények jelennek meg. Az indokolási kötelezettség megsértése fűződhet ténykérdésekhez és jogkérdésekhez. A ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértésétől a megalapozatlanság törvényi eseteit el kell határolni. A választóvonalat a felülbíráló bíróságnak a megtámadott határozat kiegészítésére, illetve megváltoztatására biztosított törvényi lehetőségei képezik. Először tehát abban kell állást foglalni, hogy a megtámadott határozat megalapozatlansága kiküszöbölhető-e, a törvényi keretek között megalapozottá tehető-e. A bíróság köteles az indokolásban számot adni döntéshozatali tevékenységéről, a felülbíráló bíróság pedig ezt jogosult és köteles ellenőrizni. Ha a megtámadott határozat indokolása olyan mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg belőle, mire alapította a bíróság a döntését, akkor nyilvánvalóan meghíúsul az érdemi felülbírálat lehetősége, ami hatályon kívül helyezést eredményez. A jogi indokolási kötelezettség megsértése, illetve hiányossága – természetéből adódóan – általában nem feltétlenül képez hatályon kívül helyezési okot. Ha a jogi indoklás annyira hiányos, hogy nem állapítható meg belőle, még jogi következtetés útján sem, hogy milyen jogszabályon alapul valamely büntetőjogi főkérdésben hozott döntés, akkor feltétlen eljárási szabálysértés megállapítható. Továbbá nagyon lényeges, hogy a **„bíróságnak be kell számolnia arról, hogy egyes bizonyítékok közül melyeket fogadott el, és milyen okból, másokat miért vetett el, az egyes bizonyítékoknak milyen bizonyító erőt tulajdonított, majd a bizonyítékokat egymással is össze kell vetnie, számot adva, hogy a tényállást milyen bizonyítékokra alapította.”** (BH 2015.1.3)

42. Jelen ügy központi kérdése volt, hogy a másodfokú bíróság helyesen állapította-e meg azt, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan, annak kiküszöbölésére megfelelően és törvényesen került-e sor, e körben megalapozott tényállást állapított-e meg. Ezen kérdésre elsősorban a másodfokú bíróság ítéletének indokolásából kellene, hogy választ kapjunk, másodsorban pedig a Kúria harmadfokú ítéletéből. Az Ítéletábra ítéletének indokolása azonban erre vonatkozóan nem tartalmaz megfelelő mértékű vizsgálat és mérlegelés létét alátámasztó érvelést. Rögzíti ugyan, hogy „Az ítéletábra egyetértett a fellebbviteli ügyészség álláspontjával a tekintetben, hogy az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontjában írt okból részben

megalapozatlan, mivel a törvényszék a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.”, azonban azt nem tartalmazza, hogy a „helytelen következtetés” megállapítását mire alapozza, és semmivel sem támasztja alá azt, hogy az Ítéltábla által elvégzett tényekből további tényekre történő következtetések milyen módon tartalmazzanak magasabb fokú bizonyosságot, mint az elsőfokú döntés. A másodfokú bíróság döntésének tehát a legnagyobb hiányossága, hogy nem reflektál arra, hogy ha teljesen azonos bizonyítékokból indul következtetései teljes mértékben ellentétes eredményre vezetnek, mint az elsőfokú bíróság esetében történt, akkor mire alapozható a marasztaláshoz szükséges kétséget kizáró bizonyosság. A ténybeli indokolásnak rendkívül súlyos hiányossága tehát, hogy a kétséget kizáró bizonyosság kifejezés csak akkor kerül elő a másodfokú bíróság ítéletében, amikor az elsőfokú bíróság ítéletének tartalmát ismerteti.

43. Emellett a másodfokú bíróság ítéletének jogi indokolása is hiányos, kizárólag formálisan hivatkozik arra, hogy a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja szerint eljárva – ténybeli következtetés alapján a törvényszék által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapított meg. Ezen felülbírálati jogkör gyakorlása esetében azonban a formális, megfelelő jogi érvekkel alátámasztott indokolás hiánya azért is különösen sérelmes, mivel a másodfokú eljárás alatt a felülbírálat terjedelmét illetően változott a Be. A Be. 593. § (2) bekezdése 2021. január 1. napjától hatályos rendelkezései szerint a másodfokú bíróság az ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése során – a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján – az elsőfokú bíróságtól eltérő tényeket állapít meg, az eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat eltérően értékelheti. A másodfokú bíróság nem értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a másodfokú bíróság által megállapított ténnyel össze nem függő, valamint a megalapozatlansággal nem érintett tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat. Ezen változás azonban említésre sem került a másodfokú ítéletben.

44. A jogi indokolás rendkívül súlyos hiányosságát a Kúria harmadfokú határozata az indítványozói másodfellebbezés nyomán igyekezett orvosolni, azonban a Kúria által rögzített indokolás más tekintetben viszont még kirívóbban hiányos, mint az a másodfokú ítéletben volt. Annak ellenére, hogy a Kúria is megállapította, hogy vizsgálnia kell azt, hogy a másodfokú bíróság helyesen állapította-e meg azt, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan [26. bekezdés], ezen vizsgálatáról semmilyen módon nem ad számot, csupán annyit rögzít, hogy: „A

Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részbeni megalapozatlanságban szenved, mert az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett [Be. 592. § (2) bekezdés d) pont].” A Kúria ítélete tehát nem tartalmaz indokolást arra vonatkozóan, hogy a másodfokú bíróság eljárása miért volt jogszerű, ennek ugyanis előfeltétele lett volna annak bemutatása, hogy a részbeni megalapozatlanságnak mi volt az oka.

45. Továbbá fontos kitérni arra is, hogy a Kúria maga is módosította a tényállást, mely tekintetében az indokolás nem tartalmazza kellő részletességgel, hogy a megállapított tényeket pontosan mely bizonyítékokra alapozta, tehát a bizonyítékok közül melyeket fogadott el, és milyen okból, másokat miért vetett el, az egyes bizonyítékoknak milyen bizonyító erőt tulajdonított. Emellett az ítéleti bizonyosságnak való megfelelés a Kúria ítéletében nem jelenik meg, ami különösen sérelmes azért, mivel az Indítványozó másodfellebbezésében kifejezetten hivatkozott arra, hogy csupán „életszerűsége” alapítani bizonyosságot nem lehet. Tehát a Kúria a másodfellebbezésben előadott érvelésnek csak az eljárásjogi aspektusaira reagált, az Indítványozó által vitatott tények tekintetében hallgatott.

46. Megállapítható tehát, hogy mind a Fővárosi Ítéltábla, mind pedig a Kúria ítélete túl általános, sematikus, lényegi elemeket nélkülöző. Egyik ítélet sem tükrözi a bírói döntés valós tartalmának objektív okait, ami így az önkényesség látszatát kelti. A bíróságok bizonytalan alapokon nyugvó következtetései nélkülözik a meggyőző erőt, nem véletlen, hogy az indokolásokban a bizonyosság, mint mérce csak az elsőfokú bíróság ítéletében jelent meg. Az érvelési hiányosságok tehát olyan mértékűek, ami a tényállás megalapozottságát is kétségessé teszi. Éppen ezért hivatkoztuk fentebb az *Ajdaric v. Croatia* ügyet, hiszen a jelen üggyel való hasonlósága rendkívül jelentős. Jelen ügyben is feltételezhető, hogy a ténybeli indokolás hibája valójában a tényfeltárás hibáját fedi el. Nyilvánvaló, hogy az Alkotmánybíróságnak nem abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy a sérelmezett ítéletek megalapozottsága milyen mértékű, de a jogi és ténybeli megalapozottság demonstrálásának hiánya egyértelműen megállapítható jelen ügyben, ezért a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.254/2020/7. számú másodfokú ítéletének, valamint a Kúria Bhar.I.1202/2021/6. számú harmadfokú ítéletének alaptörvény-ellenességét meg kell állapítani.

47. Az Indítványozó ebben a körben és ezen a helyen is kiemelten hangsúlyozza: a t. Alkotmánybíróságot nem arra kéri, hogy a megtámadott ítéletek „helytelenségét” vagy „téves” voltát mondja ki. Ez a negyedfokú jogorvoslat tilalmába ütköző indítvány volna. Azt viszont a leghatározottabban kéri az Indítványozó, hogy a t. Alkotmánybíróság mondja ki, hogy az indokolás fentiekben részletezett teljes hiánya a megtámadott bírói döntések alaptörvényellenességére vezet és vonja le a megfelelő konzekvenciákat az ítéletek megsemmisítésével.

- *Ártatlanság véelme, in dubio pro reo elv*

48. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdés szerint senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg. Az ártatlanság véelmének megsértésével kapcsolatban is utalnunk kell az EJEB gyakorlatára. Az Alkotmánybíróság a 30/2014. (IX. 30.) számú határozatában megállapította, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. és 7. Cikke, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1)-(2) és (4) bekezdése szabályozási alapjaikat tekintve összevethető, ezt követően pedig ismertette az EJEB gyakorlatát az *in dubio pro reo* elv tekintetében, amely az ártatlanság véelmének a bizonyítási teherrel összefüggő aspektusából fakad. Az ártatlanság véelme az EJEB gyakorlatában több követelményt egyesít magában. Ezek a bizonyítási teherrel, a tényeket és jogokat érintő törvényes véelmekkel, az önvádra kötelezés tilalmával, a tárgyalást megelőző nyilvánossággal, továbbá a vádlott bűnösségére vonatkozó, az eljáró bíróságtól, illetve egyéb közhivataltól származó előzetes nyilatkozatokkal kapcsolatosak (*Allen kontra Egyesült Királyság* [GC] (24524/09), 2013. július 12., 93. bekezdés). A 6. Cikk 2. bekezdéséből eredően a bizonyítás terhe a vád oldalára esik, és **bármilyen kétség a bizonyítás tekintetében a vádlott javára szolgál.**

49. A bizonyítékok értékelése kapcsán különösen kiemelt jelentősége van annak, hogy a bíróságok - a tisztességes eljáráshoz való jogból levezetett kötelezettségüknek eleget téve - a bizonyítás vonatkozásában is meggyőzően megindokolták-e döntésüket. Az elégtelen indokolás szükségtelenné teheti annak vizsgálatát, hogy az ártatlanság véelme sérelmet szenvedett-e (*Ajdarić kontra Horvátország* 20883/09). Amennyiben a vád által előterjesztett bizonyítékokkal kapcsolatos álláspontját a vádlott kifejthette, azt kifogásolhatta, a bíróságok pedig megfelelően megindokolták döntéseiket, jellemzően nem merül fel ennek az alapjognak a sérelme. Mivel a bizonyítékok mérlegelése tekintetében az EJEB-nek (ahogy az Alkotmánybíróságnak is) csak másodlagos

szerepe van, ha a vád egy meggyőző *prima facie* ügyet tud feltárni a bíróság előtt, az egyezményesértés nem állapítható meg. (*Natunen kontra Finnország*, 21022/04). Amennyiben azonban a bizonyítás hiányos, a tényállás nem kellően alátámasztott, a bizonyítékok közötti ellentmondásokat a bíróság nem oldotta fel, a védelem által indítványozott bizonyítást megfelelő indokok nélkül mellőzték, felmerül, hogy az eljáró bíróságok nem voltak elfogulatlanok a vádlott bűnösségét illetően.

50. Az *in dubio pro reo* elvének lényegét az Alkotmánybíróság több más döntésében is érintette. Az 1284/B/1990. AB határozatban - a büntetőeljárások kapcsán - kialakított álláspontja szerint: "az ártatlanság vélelmének következménye, hogy a büntetőeljárásban a bizonyítási teher nem a terheltre, hanem a büntető ügyekben eljáró hatóságokra hárul. **A hatóságok bizonyítási kötelezettsége nem merül ki a bűnösségre vonatkozó tények feltárásában és értékelésében.** A büntetőeljárási törvény hangsúlyozza a minden oldalú bizonyítási kötelezettséget, s előírja, hogy az eljáró hatóságok **a terhelt javára szóló körülményeket is tisztázzák** [Be. 5. § (1) bekezdés]. Az ártatlanság vélelmének lényegéből következik végül az a követelmény, hogy **a terhelt büntetőjogi felelősségét (bűnösségét) csak akkor állapíthatja meg jogerős bírói ítélet, ha az kétséget kizáróan bizonyítást nyert.** Ezt tartalmazza a Be. 61¹. §-ának (4) bekezdése: "A kétséget kizáróan nem bizonyított tényt a terhelt terhére értékelni nem lehet." (*in dubio pro reo* elve)." [ABH 1991, 562, 563.; lásd még: 1406/B/1991, ABH 1992, 497, 502.; 26/1999. (IX. 8.) AB határozat, ABH 1999, 265, 271.; 1234/B/1995. AB határozat, ABH 1999, 524, 527-528.]

- *Fenti elvek alkalmazása jelen ügyre*

51. Jelen ügyben az elsőfokú bíróság miután számba vette és értékelte valamennyi rendelkezésre álló bizonyítékot, rögzítette, hogy a vád két közvetlen tanújának a vallomásában tapasztalható számtalan ellentmondás lehetetlenné teszi azt, hogy a vádlott Indítványozó terhére **kétséget kizáró bizonyosság** és marasztalás alapjául szolgáló ténymegállapításokat tegyen rájuk alapítottan a bíróság. Tehát míg az elsőfokú eljárásban a bíróság tekintettel volt arra, hogy a

¹ A jelenleg hatályos Be.-ben: 7. § (4) bekezdés szerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére.

büntetőeljárásban a bűnösség megállapításához a bizonyosságnak nem a „valószínűség”, hanem a „kétséget kizáróság” szintjén kell fennállnia, a másodfokú és harmadfokú bíróság csupán az „életszerűség” mércéjét tekintette magára irányadónak.

52. A fent már bemutatott módon hiányos indokolásokból az állapítható meg, hogy a bíróságok az észszerűség mércéjét alkalmazva, az észszerűnek tűnő tényeket automatikusan az Indítványozó terhére értékelték, ebből következően számos a kétséget kizáróan nem bizonyított tény került a bíróságok által elfogadott tényállásba. Az első bíróság által hivatkozott és az Indítványozó javára értékelt bizonytalanságokat a másodfokú és harmadfokú bíróságok egyszerűen figyelmen kívül hagyták, további bizonyítás nélkül, pusztán logikai következtetés alapján.

53. Az ártatlanság vélelmére vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlat töretlenül az „ártatlanként való kezelés” követelményét támasztja a hatóságokkal és a bíróságokkal szemben. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a hatóságoknak, bíróságoknak a terheltekkel szemben pártatlan hozzáállást kellene tanúsítaniuk. Ahhoz, hogy megállapítható legyen a bíróságok részéről a pártatlanság, nélkülözhetetlen, hogy ítéletükben a döntéshozás folyamatára kiterjedő, megfelelő részletességű indokolással igazolják, hogy csak **kétséget kizáróan bizonyítást nyert** tényeket értékelték a terhelt terhére. Ez azonban a sérelmezett ítéletekből teljes mértékben hiányzik. A tényekről további tényekre történő következtetések során a bíróságok az elsőfokú bíróság állítólagos megalapozatlanságát oly módon orvosolták, hogy a bűnösségre vonatkozó tények feltárásában és értékelésében merült ki a tevékenységük. Az Indítványozó ártatlanként való kezelésének szándéka sem ismerhető fel a két ítélet indokolásában, ami különösen feltűnő tekintettel arra, hogy az elsőfokú eljárásban még felmentő ítélet született. Különösen fontos lett volna ezért, hogy az Fővárosi Ítéletábrla és a Kúria az általuk módosított tényállást kétséget kizáróan bizonyítást nyert tényekre alapítsa és ne csupán arra, ami észszerűnek tűnik.

54. Az elégtelen indokolás szükségtelenné teheti annak vizsgálatát, hogy az ártatlanság vélelme sérelmet szenvedett-e, hiszen az elégtelen indokolás szinte automatikusan azt a látszatot kelti, hogy a bíróságok önkényesen jártak el. Jelen esetben is az ártatlanság vélelmének megsértése elválaszthatatlan az indokolás hiányától. Mind a másodfokú bíróság, mind pedig a harmadfokú ítéletet hozó Kúria – a döntési folyamatról számot adó indokolás hiányában – csupán a

bűnösséget megállapító rendelkező részhez igazította a tényállást, megsértve ezzel az ártatlanság vélelmét. Ebből következően pedig sérült Indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga, mivel az „ártatlanként való kezelés” követelménye nem teljesült a Fővárosi Ítélőtábla 4.Bf.254/2020/7. számú másodfokú ítéletét, valamint a Kúria Bhar.I.1202/2021/6. számú harmadfokú ítéletét megalapozó eljárásokban.

III.

Kérelem az alkotmányjogi panasszal támadott jogerős bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztése iránt

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikkét sértő jogerős ítélet végrehajtását felfüggeszteni szíveskedjék tekintettel arra, hogy a kiszabott büntetés – és önmagában az elítélés ténye is jelentős és visszafordíthatatlan mentális és anyagi károkat okoz. A végrehajtás felfüggesztésének ezért az Abtv. 61. §-ban meghatározott feltételei fennállnak. Az Indítványozóval szemben kiszabott büntetések miatt elszenvedett hátrányok a sérelmezett ítéletek megsemmisítése esetén sem lesznek teljes mértékben orvosolhatóak, különös tekintettel arra, hogy az alkotmánybírósági eljárás várható tartama alatt az 5 éves foglalkozástól való eltiltás jelentős része végrehajtásra fog kerülni.

Kelt: 2022. május 18.

Indítványozó képviseletében:

